

DERINIMO PAŽYMA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2004 M. GEGUŽĖS 26 D. NUTARIMO NR. 634 „DĖL BEŠEIMININKIO, KONFISKUOTO, VALSTYBĖS PAVELDĖTO, VALSTYBEI PERDUOTO TURTO, DAIKTINIŲ ĮRODYMŲ, LOBIŲ IR RADINIŲ PERDAVIMO, APSKAITYMO, SAUGOJIMO, REALIZAVIMO, GRĄŽINIMO IR PRIPAŽINIMO ATLIEKOMIS TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO IR DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2015 M. KOVO 13 D. NUTARIMO NR. 252 „DĖL ATLYGIO CENTRALIZUOTAI VALDOMO VALSTYBĖS TURTO VALDYTOJUI UŽ JO VYKDOMAS FUNKCIJAS APSKAIČIAVIMO IR MOKĖJIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO

Eil. Nr.	Institucijos pavadinimas	Pastabos, pasiūlymo turinys	Argumentai, kodėl neatsižvelgta į suinteresuotų institucijų pastabas ir pasiūlymus
1.	Teisingumo ministerija	1. Svarstyтина, ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 26 d. nutarimo Nr. 634 „Dėl Bešeimininkio, konfiskuoto, valstybės paveldėto, valstybei perduoto turto, daiktinių įrodymų, lobių ir radinių perdavimo, apskaitymo, saugojimo, realizavimo, grąžinimo ir pripažinimo atliekomis taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ projekte (toliau – Nutarimo Nr. 634 projektas) numatytas Bešeimininkio, konfiskuoto, valstybės paveldėto, valstybei perduoto turto, daiktinių įrodymų, lobių ir radinių perdavimo, apskaitymo, saugojimo, realizavimo, grąžinimo ir pripažinimo atliekomis taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 26 d. nutarimu Nr. 634 „Dėl Bešeimininkio, konfiskuoto, valstybės paveldėto, valstybei perduoto turto, daiktinių įrodymų, lobių ir radinių perdavimo, apskaitymo, saugojimo, realizavimo, grąžinimo ir pripažinimo atliekomis taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), 2.4 papunkčio pakeitimas, numatantis, kad kita valstybės ar savivaldybės institucija administruoja turtą, <i>kuris yra jos žinioje (įskaitant turtą, kuris neturi savininko (ar kurio savininkas nežinomas))</i> tikslingas. Pagal Taisyklių 1.2 papunktyje pateiktą sąvokos turtas ¹ apibrėžimą, jis apima ir bešeimininkį turtą, o Lietuvos Respublikos civilinio kodekso	Neatsižvelgta Nutarimo Nr. 634 projektu tikslinamas Taisyklių 2.4 papunktis, atsižvelgiant į nevienodą Taisyklių nuostatų, nustatančių kitų, nei nurodyta Taisyklių 2.1–2.3 papunkčiuose, valstybės ar savivaldybių institucijų kompetenciją, administruojant turtą, kurio savininkas nenustatytas ar nežinomas, traktavimą. Siekiant vienodo ir tinkamo Taisyklių nuostatų traktavimo ir praktinio taikymo, siūlytina visgi tikslinti Taisyklių 2.4 papunktį ir jame nustatyti, kad kita valstybės ar savivaldybės institucija į savo apskaitą įtraukia ne tik turtą, kurio neadministruoja Taisyklių 2.1–2.3 papunkčiuose nurodytos institucijos, bet ir savo žinioje esantį turtą, kuris neturi savininko (ar kurio savininkas nežinomas). Pažymėtina, kad praktikoje yra atvejų, kai teismai, nagrinėdami valstybės institucijų prašymus nustatyti, kuri institucija turi kreiptis į teismą dėl turto pripažinimo bešeimininkiu, konstatuoja, kad, sistemiškai aiškinant Taisyklių 2.4 ir 3.2 papunkčius, darytina išvada, jog kitos valstybės ar savivaldybės institucijos, išskyrus nurodytas Taisyklių 2.1–2.3 papunkčiuose, nėra įgaliotos vykdyti bešeimininkiu pripažintino turto apskaitą taip, kaip tai suprantama Taisyklėse, ir kreiptis į teismą su pareiškimu pripažinti tokį turtą bešeimininkiu. Todėl teismai konstatuoja, kad tais atvejais, kai minėtos institucijos neįtraukė bešeimininkiu pripažintino turto į

¹ [Taisyklių](#) 1.5 p.: Turtas – bešeimininkis, konfiskuotas, valstybės paveldėtas, į valstybės pajamas paimtas, valstybei perduotas turtas, radinys, lobio dalis, priklausanti valstybei, daiktiniai įrodymai.

	<p>(kuris nurodytas Taisyklių 1.5 papunktyje dėl sąvokų) 4.57 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad <i>bešeimininkiu daiktu laikomas daiktas, kuris neturi savininko arba kurio savininkas nežinomas</i>.</p>	<p>apskaitą, tokį turtą turi apskaityti Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, kuri yra ta valstybės institucija, kuri teisiškai įgaliota rūpintis turto administravimu ir kreiptis į teismą dėl turto pripažinimo bešeimininkiu.</p>
	<p>3. Nutarimo Nr. 634 projekte siūlomas naujas Taisyklių 154^{1.2} papunktis patikslintinas – jame teikiama nuoroda į Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 753 straipsnyje nustatyta tvarka apskaičiuotą antstolių atlygį, tačiau minėtame straipsnyje reguliuojamas reikalavimų išieškoti pagal vykdomuosius dokumentus patenkinimo eiliškumas, o ne antstolių atlygio apskaičiavimo tvarka.</p>	<p>Neatsižvelgta CPK 753 straipsnyje reglamentuojamas ne tik reikalavimų išieškoti pagal vykdomuosius dokumentus patenkinimo eiliškumas, tačiau ir nustatoma, kad atlygis antstoliui paskirstomas proporcingai išieškotojams paskirstytai sumai ir tai daroma Sprendimų vykdymo instrukcijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2005 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. 1R-352 „Dėl Sprendimų vykdymo instrukcijos patvirtinimo“ (toliau - Sprendimų vykdymo instrukcija) nustatyta tvarka (CPK 753 straipsnio 1 dalies 3 punktas). Atkreiptinas dėmesys, kad siūloma Taisyklių 154^{1.2} papunkčio nuostata yra ir dabar galiojančioje Taisyklių redakcijoje (Taisyklių 154.2.2 papunktis). Ši nuostata, kurioje įtraukta nuoroda į CPK 753 straipsnį, Taisyklėse atsirado 2020 metais, atsižvelgus į Teisingumo ministerijos pastabas.</p>
	<p>4. Atsižvelgiant į Nutarimo Nr. 634 projekte siūlomo naujo 154¹ punkto nuostatą iki dvitaškio, numatančią, kad centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojui lėšos valstybės įsipareigojimams, susijusiems su valstybės turtu, vykdyti skiriamos iš valstybės biudžeto, siūlome apsvastyti, ar nebūtų tikslinga šio pakeitimo įsigaliojimą susieti su kalendorinių metų (biudžetinių metų) pradžia.</p>	<p>Neatsižvelgta 2022 m. birželio 30 d. Lietuvos Respublikos Seimo priimto Lietuvos Respublikos valstybei ir savivaldybėms priklausančių akcijų privatizavimo įstatymo Nr. VIII-480 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 19, 20 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo įsigaliojimo data – 2022 m. lapkričio 1 d. Kaip pastebėta Teisingumo ministerijos išvadoje, nekilnojamojo turto pardavimo lėšų skirstymui taikyti naują tvarką nuo 2022 m. lapkričio 1 d. negalėtume dėl to, kad nebūtų galimybės užtikrinti valstybės biudžeto asignavimų 2022 m. lapkričio – gruodžio mėnesiams. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad Nutarimo Nr. 634 projektas nebus priimtas anksčiau nei 2022 m. sausio 1 d., manytina, kad pakeitimo įsigaliojimą susieti su kalendorinių metų (biudžetinių metų) pradžia nėra tikslinga.</p>

		<p>5. Siūlytume patikslinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. kovo 13 d. nutarimo Nr. 252 „Dėl Atlygio centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojui už jo vykdomas funkcijas apskaičiavimo ir mokėjimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ projektu (toliau – Nutarimo Nr. 252 projektas) keičiamo Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. kovo 13 d. nutarimo Nr. 252 „Dėl Atlygio centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojui už jo vykdomas funkcijas apskaičiavimo ir mokėjimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Nutarimas Nr. 252) preambulę – joje nurodytame Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 4 straipsnio 4 dalies 6 punkte² nėra numatyta įgaliojimų Vyriausybei priimti šio įstatymo įgyvendinamąjį teisės aktą ar įgalioti tai padaryti Lietuvos Respublikos finansų ministeriją, be to, trūksta Nutarimo Nr. 252 2 punkte numatyto pavedimo Finansų ministerijai patvirtinti centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojo sąnaudų priskyrimo vykdomoms veikloms tvarkos aprašą teisinio pagrindo.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 4 straipsnio 4 dalies 6 punkte nustatyta, kad <i>įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija tvirtina įmonės metinius turto įsigijimo ir skolinimosi planus, metines pajamų ir išlaidų sąmatas</i>. Vadovaudamasi šiuo pagrindu, Vyriausybė Finansų ministerijai, kaip valstybės įmonės Turto banko (centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojo) savininko teises ir pareigas įgyvendinančiai institucijai, Nutarimo Nr. 252 2 punktu pavedė patvirtinti Centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojo sąnaudų priskyrimo vykdomoms veikloms tvarkos aprašą, kuris reikalingas įgyvendinant Nutarimo Nr. 252 nuostatas.</p>
2.	Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija	<p>1. Teikime Nutarimo Nr. 634 projekto pakeitimai, be kita ko, grindžiami ir Lietuvos Respublikos valstybei ir savivaldybėms priklausančių akcijų privatizavimo įstatymo 7 straipsnio 2 dalies nuostatomis, todėl siūlytume atitinkamai papildyti keičiamo nutarimo preambulę.</p> <p>2. Siūlome Nutarimo Nr. 252 projekto 1 punkte dėstomoje keičiamo Vyriausybės nutarimo preambulėje išbraukti nuorodą į Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 4 straipsnio 4 dalies 6 punktą, nes jame dėstoma nuostata (įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos funkcija tvirtinti įmonės metinius turto įsigijimo ir skolinimosi planus, metines pajamų ir išlaidų sąmatas) nėra</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Atsižvelgiant į Taisyklių, kuriomis nustatomos įvairių turto (ne tik valstybei perduotų akcijų) rūšių administravimo procedūros, reguliavimo dalyką, manytina, kad Nutarimo Nr. 634 projektu nėra tikslinga ir tikslu papildyti keičiamo nutarimo preambulę.</p> <p>Neatsižvelgta</p> <p>Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 4 straipsnio 4 dalies 6 punkte nustatyta, kad <i>įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija tvirtina įmonės metinius turto įsigijimo ir skolinimosi planus, metines pajamų ir išlaidų sąmatas</i>. Vadovaudamasi šiuo pagrindu, Vyriausybė Finansų ministerijai, kaip valstybės įmonės Turto banko (centralizuotai valdomo</p>

² [Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo](#) 4 straipsnio 4 dalies 6 punkte numatyta, kad *įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija <...> tvirtina įmonės metinius turto įsigijimo ir skolinimosi planus, metines pajamų ir išlaidų sąmatas*.

		<p>susijusi su keičiamo nutarimo reguliavimo sritimi ir nesuteikia Vyriausybei su jos įgyvendinimu susijusių įgaliojimų.</p>	<p>valstybės turto valdytojo) savininko teises ir pareigas įgyvendinančiai institucijai, Nutarimo Nr. 252 2 punktu pavedė patvirtinti Centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojo sąnaudų priskyrimo vykdomoms veikloms tvarkos aprašą, kuris reikalingas įgyvendinant Nutarimo Nr. 252 nuostatas.</p>
3.	<p>Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Nacionalinė žemės tarnyba)</p>	<p>Nėra aišku, kaip Nacionalinė žemės tarnyba turėtų apmokėti kelių antstolių vykdymo išlaidas, kai lėšų, gautų pardavus Nacionalinės žemės tarnybos teritorinių padalinių administruojamą turtą (atėmus Nacionalinės žemės tarnybos patirtas būtinašias išlaidas, numatytas Taisyklių 154.3.1 papunktyje), nepakanka visiškai apmokėti šių išlaidų (Taisyklių 154.3.2 papunktyje tai nėra reglamentuojama): ar lėšos turėtų būti paskirstytos proporcingai vykdymo išlaidų dydžiui, ar proporcingai išieškotinos reikalavimo sumos dydžiui, ar apmokėtos pagal vykdomojo dokumento išdavimo datą / patvarkymo dėl vykdymo proceso šalies pakeitimo į Nacionalinę žemės tarnybą datą, ar turi būti vadovaujamasi kitais kriterijais; ar antstolių, vykdančių pirmesnės eilės reikalavimų išieškojimą, vykdymo išlaidos turi būti apmokamos pirmiau už antstolių, vykdančių paskesnės eilės reikalavimų išieškojimą, vykdymo išlaidas.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūloma Nutarimo Nr. 634 projektą papildyti atitinkamomis nuostatomis, reglamentuojančiomis lėšų, gautų realizavus valstybės paveldėtus žemės sklypus, paskirstymo eiliškumą, kai už realizuotą turtą gautų lėšų nepakanka skoloms padengti ar kai yra vykdomas išieškojimas ne pagal vieno antstolio vykdomąjį dokumentą.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Nacionalinės žemės tarnybos siūlomas lėšų skirstymas neturėtų būti nustatomas Taisyklėse, nes tai nėra Taisyklių reguliavimo dalykas. Toks Nacionalinės žemės tarnybos siūlomas lėšų skirstymas galėtų būti aptartas nebent CPK ar Sprendimų vykdymo instrukcijoje.</p> <p>Pagal Taisyklių 154.3. papunktį, lėšos, gautos pardavus Nacionalinės žemės tarnybos teritorinių padalinių administruojamą turtą, paskirstomos šia tvarka:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Nacionalinės žemės tarnybos patirtoms būtinosioms išlaidoms</u> (išlaidoms notarams, turto registravimo išlaidoms ir kitoms išlaidoms, susijusioms su palikimo priėmimu) atlyginti (Taisyklių 154.3.1 p.); 2. <u>antstolių vykdymo išlaidoms, įskaitant Civilinio proceso kodekso 753 straipsnyje nustatyta tvarka apskaičiuotą antstolių atlygį</u>, apskaičiuotoms iki vykdomosios bylos sustabdymo dėl to, kad mirusio skolininko turtą paveldi valstybė, atlyginti (Taisyklių 154.3.2 p.) ; 3. palikėjo kreditoriams Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka, nevirsijant valstybei perėjusio paveldėto turto tikrosios vertės (Taisyklių 154.3.3 p.). <p><i>Pagal Sprendimų vykdymo instrukcijos 95 punktą, iš skolininko išieškotos lėšos išieškotojams skirstomos CPK 753 straipsnyje nustatyta tvarka, t.y. jeigu išieškotos iš skolininko sumos nepakanka visiems išieškotojo reikalavimams pagal vykdomuosius dokumentus patenkinti, išieškota suma paskirstoma šia eilės tvarka:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) vykdomosios bylos administravimo išlaidoms; 2) išlaidoms tretiesiems asmenims už konkrečioje vykdomojoje

			<p>byloje šių asmenų suteiktas paslaugas;</p> <p>3) išieškotojams šio CPK 754 straipsnyje nustatyta eilės tvarka ir antstoliui kaip atlygis už įstatymų nustatytų vykdomųjų dokumentų vykdymą, faktinių aplinkybių konstatavimą teismo pavedimu, dokumentų perdavimą ir įteikimą teismo pavedimu. Atlygis antstoliui paskirstomas proporcingai išieškotojams paskirstytai sumai Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyta tvarka.</p> <p>Pagal Sprendimų vykdymo instrukcijos 113 punktą, jeigu buvo išieškota mažesnė suma nei visa skola su vykdymo išlaidomis, atlygis antstoliui apskaičiuojamas proporcingai išieškotojams tenkančiai sumai pagal formulę:</p> $\frac{R}{I + A} * A$ <p><i>R</i> – realiai išieškota suma, atskaičius administravimo išlaidas ir išlaidas tretiesiems asmenims;</p> <p><i>I</i> – išieškotina suma;</p> <p><i>A</i> – Instrukcijos 110–112 punktuose nustatyta tvarka apskaičiuotas atlygio antstoliui dydis, jeigu vykdomasis dokumentas būtų visiškai įvykdytas.</p> <p>Paskesnės eilės reikalavimai patenkinami po to, kai visiškai patenkinti pirmesnės eilės reikalavimai. (CPK 753 straipsnis)</p> <p>CPK 754 straipsnyje nustatyta tokia reikalavimų patenkinimo eilė:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hipotekos kreditoriaus ir įkaito turėtojo reikalavimai iš įkeisto turto patenkinami be eilės. 2. Pirmąja eile patenkinami reikalavimai išieškoti išlaikymą ir reikalavimai atlyginti žalą, padarytą suluošinimu ar kitokiu sveikatos sužalojimu, taip pat atsiradusią dėl maitintojo netekimo. 3. Antrąja eile patenkinami darbuotojų reikalavimai, atsirandantys iš darbo teisinių santykių. 4. Trečiąja eile patenkinami visi kiti reikalavimai. 5. Jeigu išieškotos sumos neužtenka visiems vienos eilės reikalavimams visiškai patenkinti, jie patenkinami proporcingai kiekvienam išieškotojui priklausančiai sumai. Jeigu to paties išieškotojo naudai vykdomos kelios vykdomosios bylos, išieškotos
--	--	--	--

			<p><i>sumos skiriamos reikalavimams anksčiausiai pradėtoje vykdomojoje byloje patenkinti.</i></p> <p><u>Taigi</u>, pirmiausia dengiamos „būtinosis išlaidos“ (t. y. Nacionalinės žemės tarnybos patirtos būtinosis išlaidos (išlaidos notarams, turto registravimo išlaidos ir kitos išlaidos, susijusios su palikimo priėmimu) (Taisyklių 154.3.1 p.). Po to dengiamos šios <u>vykdymo išlaidos</u>: 1) vykdomosios bylos administravimo išlaidos; 2) išlaidos tretiesiems asmenims už konkrečioje vykdomojoje byloje šių asmenų suteiktas paslaugas.</p> <p>Padengus minėtas išlaidas, dengiamos išlaidos <u>išieškotojams ir antstoliui</u> kaip atlygis už įstatymų nustatytų vykdomųjų dokumentų vykdymą, faktinių aplinkybių konstatavimą teismo pavedimu, dokumentų perdavimą ir įteikimą teismo pavedimu. Atlygis antstoliui paskirstomas proporcingai išieškotojams paskirstytai sumai Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyta tvarka. Taigi šiuo atveju mokama pirmosios eilės kreditoriui mokėtina skola ir proporcingai atlyginimas antstoliui (t. y., jei pavyksta išieškoti 30 proc. skolos, tai atitinkamai gauna atlygio ir antstolis). Padengus pirmosios eilės kreditoriaus reikalavimus, dengiami trečiosios eilės kreditoriaus reikalavimai proporcingai su atlyginimu antstoliui.</p>
--	--	--	--